

Informacja dla pacjenta dotycząca badań wykonywanych w Pracowni Tomografii Komputerowej i wymagających specjalnego przygotowania pacjenta (badania z podaniem środka kontrastowego)

Cel badania: określony jest przez lekarza kierującego na badanie i zapisany jest w skierowaniu na badanie.

Na czym polega badanie: pacjent podczas badania leży na stole aparatu, który porusza się względem lampy rentgenowskiej i systemu detektorów. Lampa rentgenowska podczas wykonywania badania może dość głośno szumieć. Dzięki temu otrzymuje się obrazy przekrojów ciała. Bardzo ważne jest, aby podczas badania leżeć nieruchomo, nie wykonywać żadnych gwałtownych ruchów.

Przed rozpoczęciem badania pielęgniarka założy do żyły kaniulę, przez którą będzie podawany środek kontrastowy i sól fizjologiczna.

O przebiegu badania na bieżąco będzie pacjent informowany przez personel pracowni: pielęgniarkę, elektroradiologa i lekarza radiologa.

Przygotowanie pacjenta do badania z podaniem środka kontrastowego:

- Nic nie jeść na 5 h przed badaniem
- Można pić wodę niegazowaną
- Przynieść ze sobą 1,5l wody niegazowanej
- Przyjąć dotychczas stosowane leki – **BARDZO WAŻNE !!!**
- W przypadku badania **TK serca** lub **TK tętnic wieńcowych** należy mieć przy sobie spisane nazwy leków i dawkowanie, jakie pacjent przyjmuje
- Przynieść ze sobą kopię wyników krwi z oznaczeniem poziomu **mocznika, kreatyniny, eGFR**
- Przynieść ze sobą poprzednie wyniki badań TK, jeżeli pacjent takie posiada, a były wykonywane w innej pracowni TK.

Co należy zgłosić personelowi przed wykonaniem badania?

- Rozpoznaną wcześniej alergię lub wystąpienie w przyszłości jakichkolwiek reakcji uczuleniowych na leki lub jodowe środki kontrastowe (podawane podczas badań w TK)
- Skłonność do krwawień (skaza krwotoczna)
- Ciąża lub podejrzenie ciąży
- Obecność chorób: tarczycy, nerek, wątroby, astmy oskrzelowej, nadciśnienia tętniczego, padaczki, cukrzycy – niezależnie od typu

Przed wykonaniem badania pacjent wypełnia ankietę osobową, w której zawarte są pytania dotyczące istotnych informacji zdrowotnych. Wymagana jest świadoma zgoda pacjenta na wykonanie badania z podaniem środka kontrastowego, potwierdzona czytelnym podpisem pacjenta.

W czasie badania:

- Wszelkie nagłe dolegliwości (np. uczucie klaustrofobii - lęk przed przebywaniem w ciasnych, ograniczonych przestrzeniach)
- Jakiegokolwiek objawy po podaniu dożylnego środka kontrastowego (duszność, zawroty głowy, nudności, swędzenie)

Wystąpienie któregokolwiek z powyższych należy natychmiast zgłosić personelowi !!!

Podanie jodowych środków kontrastowych często stosowanych w tomografii komputerowej może wywołać:

- Zawroty głowy

- Uczucie gorąca, szczególnie w okolicy narządów miednicy małej
- Metaliczny smak w ustach
- Kołatanie serca
- Uczucie parcia na mocz

Są to objawy, które nie powinny niepokoić pacjenta. Powinny one ustąpić zaraz po zakończeniu podawania kontrastu.

Po zakończeniu badania pacjent pozostaje na korytarzu z pozostawioną kaniulą w żyłę przez ok. 15 – 20 minut w celu obserwacji jego stanu po podaniu środka kontrastowego.

Zalecane jest także spożywanie dużej ilości płynów (około 2,5 litra wody niegazowanej lub napojów niesłodzonych w ciągu następnych 24 godzin)

Ograniczenia w możliwości wykonania badania:

- Pojawienie się w przeszłości silnej reakcji alergicznej po podaniu środka kontrastowego
- Klaustrofobia - lęk przed przebywaniem w ciasnych, ograniczonych przestrzeniach
- Poziom mocznika, kreatyniny, wskaźnik eGFR <30, wskazujące na niewydolność nerek
- Problem z założeniem kaniuli do żyły

Zdarzenia niepożądane, które mogą się pojawić po podaniu środka kontrastowego:

- Większość reakcji niepożądanych po podaniu środka kontrastowego pojawia się w ciągu pierwszych 20 minut po podaniu środka, jednak w rzadkich przypadkach obserwuje się również późne reakcje niepożądane występujące 24-48 godzin po wstrzyknięciu kontrastu.
- Najczęściej są to reakcje alergiczne lekkie i umiarkowane – 3,1% przypadków (świąd skóry, wysypka na skórze, pęcherze alergiczne na skórze, duszność, nudności, wymioty), ale mogą się też pojawić ciężkie reakcje alergiczne – 0,4% przypadków (zaburzenia oddychania, zaburzenia rytmu serca, zaburzenia świadomości, zatrzymanie krążenia, zgon).
- **Wystąpienie któregokolwiek z powyższych należy natychmiast zgłosić personelowi !!!**
- Podczas podawania środka kontrastowego może dojść do wynaczynienia, czyli niezamierzonego podania lub wydostania się środka kontrastowego z żyły do otaczających tkanek miękkich, które może prowadzić do miejscowych stanów zapalnych, owrzodzeń i martwicy. Objawem wynaczynienia jest najczęściej silny ból i uczucie rozpierania w tkankach powyżej miejsca podawania środka kontrastowego.
- **Wystąpienie powyższych objawów należy natychmiast zgłosić personelowi !!!**